

PROTOCOL D'ACTUACIÓ EN ELS CASOS DE VIOLÈNCIA DOMÈSTICA, A LA COMARCA DEL BAIX PENEDÈS

Propostes de col·laboració i de derivació entre els organismes implicats

Febrer 2009

1. Introducció

Per violència domèstica podem entendre aquelles conductes agressives (físiques i psicològiques) que s'exerceixen sobre les/els membres més dèbils d'un grup familiar per part d'altres membres d'aquest mateix grup, especialment les que s'exerceixen sobre la dona, i s'hi inclouen també les produïdes amb posterioritat a la ruptura d'una relació familiar o de convivència.

Contra aquestes agressions freqüents, dirigides majoritàriament contra la dona, s'imposa la necessitat d'una actuació multidisciplinària (sanitària, social, judicial i policial), que actuï contra tots els factors que influeixen en aquests comportaments agressius.

Els Serveis socials, com a serveis més propers als ciutadans tenen un paper molt important a l'hora de la detecció, atenció i seguiment de les situacions de maltractament i abusos sexuals.

Per tal de poder atendre la víctima de possibles maltractaments tant físics, psíquics o sexuals, cal establir diferents pautes d'actuacions per tal de poder aconseguir una acció coordinada i global que ens permeti donar un servei públic millor i més eficaç a l'hora d'abordar la violència domèstica.

En aquest sentit s'estableixen com a drets de la persona víctima de maltractaments o agressions sexuals els següents:

1. Dret a rebre l'atenció necessària el més aviat possible.
2. Dret a la intimitat de la víctima.
3. Dret a interposar la denuncia pertinent.
4. Dret a rebre tota documentació, informe de lesions i altres documents d'interès.
5. Dret a una protecció i seguretat de ser acompanyada quan sigui necessari.
6. Dret a ésser informada en qualsevol moment de les accions que es duen a terme.
7. Dret a la defensa.
8. Dret a ser informada de la existència de serveis i ajudes per a les persones que són víctimes de maltractaments.

Per tal de garantir i preservar els drets abans esmentats i actuar amb la màxima eficiència des dels Serveis socials d'atenció primària del consell Comarcal del Baix Penedès i de l'Ajuntament del Vendrell, proposem el següent protocol de derivació com a mitjà per poder coordinar les actuacions a realitzar per les diferents institucions o serveis a l'hora d'abordar els maltractaments i la violència domèstica.

2. Àmbit geogràfic

L'àmbit d'actuació d'aquest protocol, seran els diferents municipis de la comarca del Baix Penedès, ens els quals el Consell comarcal del Baix Penedès té competència en la prestació dels Serveis socials d'atenció primària (Cunit, Sta. Oliva, Banyeres, La Bisbal del Penedès, Llorenç del Penedès, Bellvei, Sant Jaume dels Domenys, Albinyana, El Montmell, Bonastre i Masllorenç) així com el municipis del Vendrell i Calafell, els quals tenen competències pròpies en aquesta matèria.

3. Tipologia

La tipologia de persones usuàries susceptibles d'intervenció, seran les que estiguin residint en qualsevol d'aquests municipis que hagin patit maltractaments físics, psíquics i/o agressions sexuals.

4. Definició del protocol de derivació

És un procediment de coordinació entre els diferents serveis municipals o comarcals davant una situació de maltractament i agressions sexuals.

5. Objectius generals

Amb aquest protocol de derivació es pretén:

- a) Actuar de forma immediata intercanviant informació o col·laborant en qualsevol moment que requereixi cada un dels serveis.
- b) Actuar des de tots els serveis amb la màxima urgència i diligència quan ho requereixi la situació de la víctima.
- c) Mantenir un seguiment directe i indirecte de tots els casos de maltractament i/o agressions sexuals durant tot el procés.
- d) Conèixer i pactar les responsabilitats i actuacions que s'han de derivar des de qualsevol dels serveis implicats en els casos de maltractaments domèstics.

Els professionals dels diferents serveis vetllaran en detectar aquelles situacions de risc de possibles maltractaments i intervindran en els casos concrets, seguint les pautes establertes en aquest document.

El seguiment dels casos objectes d'aquest protocol, es realitzarà des dels Serveis Socials

d'Atenció Primària del Consell Comarcal del Baix Penedès i dels Ajuntaments del Vendrell i Calafell. En el cas que aquests es derivin a casa d'acollida, EAIA, o altres recursos, es realitzarà e traspàs d'expedient a l'òrgan competent i es treballarà coordinadament (acompanyament si s'escau, elaboració conjunta de plans de millora, plans de treball i seguiment).

6. Tipologia dels serveis implicats en aquest protocol

Centres d'Assistència Primària de Salut (CAPS) de la comarca del Baix Penedès

Hospitals de referència (Hospital del Vendrell, Hospital els Camils i Hospital Sant Antoni Abat).

Mossos d'Esquadra del Vendrell

Polícia Municipal (del Vendrell, Calafell , Cunit i L'Arboç).

EBASP dels municipis (Equip bàsic d'atenció social primària).

7. Pautes d'actuació de cada servei

Els serveis implicats actuaran previ consentiment de la víctima.

a) Centres sanitaris (CAP i hospitals de referència)

- S'atendrà urgentment a la persona, mitjançant els serveis sanitaris que es requereixin. En el cas que el centre no disposi dels serveis sanitaris necessaris es derivarà a l'hospital o centre de referència.
- Es realitzarà un informe de lesions en el qual s'especificarà l'abast de les lesions i la seva valoració, així com possibles simptomatologies d'altres agressions i lesions anteriors. Sempre es facilitarà una còpia a la víctima.
- Es comunicarà l'agressió al **jutjat que estigui en funcions de guàrdia**, per tal de; mitjançant l'acompanyament de la víctima per part de la policia municipal o dels Mossos d'Esquadra :
 - presentar la denúncia
 - preservar les proves
 - garantir la protecció de la víctima i iniciar el procés judicial

- Seguidament es derivarà a la víctima de maltractaments cap als Serveis Socials d'Atenció Primària, on després d'una valoració de la situació i dels recursos existents a la zona, es farà un pla d'actuació adequat a cada cas.

b) Mossos d'Esquadra o Policia Municipal

En el cas que la víctima hagi sofert maltractaments de gravetat o agressió sexual i acudeixi als Mossos d'Esquadra o a la Policia Municipal, i les lesions que presenti necessitin assistència sanitària, es realitzaran les pautes següents:

- Acompanyament al centre sanitari, des del qual se li realitzarà l'informe pertinent i les pautes establertes als punts de l'apartat anterior.
- Assessorament a la víctima, sempre i quan ho vulgui, en la formulació de la pertinent denúncia, amb l'informe mèdic que li hagin fet.
- En el cas que es tingui constància que la víctima ha sofert maltractaments de gravetat o agressió sexual, en el supòsit que un cop a comissaria la víctima manifesti que no vol denunciar-ho, els mossos d'esquadra comunicaran igualment al Jutjat els extrems detectats als efectes oportuns.
- Tot seguit, es procedirà a la derivació de la víctima de maltractaments cap als Serveis Socials d'Atenció Primària del seu municipi, els quals realitzaran un estudi i valoració de la situació i dels recursos propis de la víctima.
- En el cas que aquesta situació es realitzi fora de l'horari laboral, els Mossos d'Esquadra i/o Policia Municipal, si es valora com a necessari, acompanyaran a la víctima a **l'allotjament residencial d'urgència**, tot comunicant-ho posteriorment als Serveis Socials d'Atenció Social Primària del seu municipi, de l'existència dels quals també donaran informació a la víctima.

c) Serveis Socials d'Atenció Primària

En el cas que una persona que hagi sofert maltractaments o agressió sexual, i acudeixi directament als Serveis Socials d'Atenció Primària (SSAP) es realitzaran els passos establerts en el protocol d'atenció a persones víctimes de violència domèstica, propi dels SSAP, i que contempla totes les intervencions que s'especifiquen en el present protocol.

8. Col·laboració dels ajuntaments

Per tal de garantir el procés correcte de derivació i poder donar sortida a una situació d'urgència que es pugui produir en caps de setmana o festius, l'ajuntament posarà a la disposició dels ciutadans del municipi que siguin víctimes d'una problemàtica de violència domèstica, l'actuació de la policia municipal o en el seu cas als Mossos d'Esquadra, d'acord amb les pautes d'actuació i derivació establertes en aquest protocol.

Si fos necessari allunyar a la víctima de la persona agressora, mentre no es pogués atendre des dels Serveis Socials d'Atenció Primària, l'ajuntament s'encarregarà:

1. D'acompanyar a la víctima als diferents serveis establerts en el protocol.
2. Sempre que sigui possible, de la despesa produïda per l'estada d'urgència de la persona (en el cas que aquesta no es pogués fer càrrec del cost) en una pensió o alberg, prèviament establerts (o dels establiments que es tinguin de referència per atendre aquests casos), de com a mínim tres dies, o fins que la persona pugui ser atesa pels Serveis Socials d'Atenció Primària del seu municipi.
3. La resta de despesa, si aquesta supera els tres dies, i si es valora necessari, previ informe dels Serveis Socials d'Atenció Primària del municipi, anirà a càrrec del Consell Comarcal del Baix Penedès (fins esgotament del pressupost). Aquest últim punt només és aplicable als municipis on el Consell Comarcal del Baix Penedès gestioni els Serveis Socials d'Atenció Primària.